

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 383. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608064257760/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

Men novellens fortæller, der lytter til den gamle Ehrencronas beretning, vender sig imidlertid fra vinduet og ind mod stuen:

Ti inde fra Stuen ved Siden af klang en Tone, varsomt, prøvende – klang og løftede sig og fløj . . . en Violins. Hans anden Søn, der svag af Legeme ej duede til Udskrivning, men nævntes bedst af »Musikaliska akademien« unge Hær, spillede sin første Komposition: Stagnelii Hymne til Anima, Menneskesjælen, fanget i Demiurgens, Jærmenneskets, Lænker – dens Suk mod Pleromas Himmelsale, Skonhedens, den evige Freds . . .

»Børn af Värmland,« smilede jeg, »Sangens Land, Geijers, Tegnérns – ej ene Mars'es, men Apollons.«

Jacob Gamal Ehrencrona pegede mod Ruden og sagde:

»Men – hvad er *de* Väben mod hans derude?«

Men jeg smilede og svarede:

»Også *det* af Stål, af Jærn: den fjerde Streng, Instrumentets dybeste – Apollons, uforgængeligt som Mars'es.«

Her er der således ingen tanke om en forsoning med »Jærmenneskets« verden, men tværtimod om en forløsning fra den – endog omtalt med begreber henret i gnosticisismen (»Anima«, »Demiurgens«, »Pleroma«). Men samtidig er også denne forløsnings middel – kunsten, violinens dybeste streng – af jern. I en sådan dobbelttone klinger novellen ud, som også symbolerne i *Jærnet* selv bliver stående i en flakkende mangetydighed. Formodentlig ville denne mangetydighed fortsat have præget det fuldførte romanværk, og formodentlig er det også af mangetydigheden, at *Jærnets* fascinationskraft i virkeligheden udspringer.

Kan man ikke sige noget afgjort om den sammenhæng, *Jærnet* skulle have indgået i, kan man imidlertid få en ramme for værket's fortolkning ved at betragte dets forbindelse tilbage til Kiddes tidligere forfatterskab.

Det er velkendt, hvorledes Kidde er tilbøjelig til at gentage de samme problemstillinger i værk efter værk. Det viser sig således i de gennemgående personkombinationer med en pige omgivet af en mand, der er følsom, men lidet livskraftig, og en anden mandlig person, der har et anderledes greb om livets muligheder. Det er f.eks.